

Sygn. akt III U 624/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 sierpnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Danuta Poniatowska</i>
Protokolant:	<i>st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska</i>

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2019r. w Suwałkach

sprawy **H. O.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie wysokości kapitału początkowego

w związku z odwołaniem H. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 17 maja 2019 r. znak (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i do ustalenia wysokości kapitału początkowego H. O. uwzględnia wynagrodzenie za wrzesień, październik i listopad 1992r. otrzymywane przez H. O. w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w B. w wysokości miesięcznie (...) ((...)) złotych, wynikające ze świadectwa pracy z 30 listopada 1992r.;

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt III U 624/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 17.05.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponownie ustalił H. O. wartość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r., w kwocie (...)zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił dochodów wnioskodawczyni z roku 1994 - (...)zł., z 1998 r. - (...)zł. oraz z (...), a także ekwiwalentu za urlop z (...).

W odwołaniu od tej decyzji H. O. domagała się jej zmiany i uwzględnienia przy obliczaniu kapitału początkowego wynagrodzenia wynikającego z wpisu w świadectwie pracy Przedsiębiorstwa (...), a nie najniższego wynagrodzenia obowiązującego w tym okresie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

H. O. (ur. (...)) wystąpiła z wnioskiem o ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego, wnosząc o przyjęcie wynagrodzenia, które zostało wykazane w świadectwie pracy z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w S. od 1.04.1989 r. do 30.07.1992 r. w pełnym wymiarze czasu pracy i od 1.08.1992 r. do 30.11.1992 r. w wymiarze połowy etatu (świadectwo pracy k.5 akt rentowych). Ze świadectwa pracy wynika też, że zajmowała stanowisko księgowej, a ostatnio zastępcy księgowej, na którym otrzymywała wynagrodzenie w wysokości (...)zł. Wskazany zakład pracy nie istnieje i brak za ten okres dokumentów kadrowych i płacowych.

W legitymacji przedłożonej przez odwołującą, zakład pracy dokonał formalnego wpisu, opatrzonego pieczęcią zakładu, podpisem z pieczęcią imienną upoważnionego pracownika, gdzie wskazano datę rozpoczęcia zatrudnienia i wysokość osiągniętego przez H. O. wynagrodzenia od 1.04.1989 r. do 31.12.1989 r. – (...)zł., przeciętnie miesięcznie – (...)zł. i od 1.01.1990 r. do 31.12.1990 r. – (...)zł., przeciętnie miesięcznie – (...)zł. (kopia k. 3 akt rentowych).

Do ustalenia wysokości kapitału początkowego organ rentowy przyjął za rok 1989 sporne wynagrodzenie wynikające z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej. Natomiast wpis z roku 1990 potraktował jako nieprawidłowy, gdyż wskazana wysokość wynagrodzenia była niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego wówczas i za ten rok oraz następne lata zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie przyjął obowiązujące za każdy rok minimalne wynagrodzenie za pracę, stosownie do wymiaru zatrudnienia.

Zatrudnienie H. O. w Przedsiębiorstwie (...) pokrywa się w części z jej zatrudnieniem w (...), gdzie pracowała w wymiarze połowy etatu w okresie 1.10.1991 r. do 31.07.1992 r. i całego etatu od 1.08.1992 r. do 28.02.1994 r. na stanowisku głównej księgowej z wynagrodzeniem miesięcznym (ostatnio) – (...)zł. Za ten okres zostało sporządzone zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, które nie było kwestionowane przez organ rentowy. Pominięto jedynie ekwiwalent za urlop wypoczynkowy, od którego nie ma obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, co nie było kwestionowane przez odwołującą.

Na dowód wysokości otrzymywanego wynagrodzenia za pracę w spornym okresie zeznawała świadek L. S., która pracowała w tym przedsiębiorstwie jako zastępca dyrektora do spraw produkcji. Wskazała ona, że jej wynagrodzenie miesięczne w 1990 r. wynosiło (...)zł., w 1991 r. - (...)zł. miesięcznie, a w 1992 r. - (...)zł. miesięcznie. Podała też, że wprawdzie H. O. pracowała na innym stanowisku, w dziale księgowości, jej wynagrodzenie było niższe, ale na pewno wyższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę, gdyż pracodawca starał się dbać o pracowników.

Przesłuchana w charakterze strony H. O. wskazała, że ostatnio, będąc zatrudniona na pół etatu w Przedsiębiorstwie (...), otrzymywała wynagrodzenie wynikające ze świadectwa pracy. Zasadą było wpisywanie do świadectwa pracy średniego wynagrodzenia z ostatnich trzech miesięcy zatrudnienia. Nie potrafiła wskazać, jakie wynagrodzenie otrzymywała w spornym okresie, twierdząc jedynie, że było ono wyższe od minimalnego. Nie przedłożyła żadnych innych dokumentów dotyczących zatrudnienia w tym zakładzie.

Wskazane przez odwołującą dowody pozwoliły, w ocenie Sądu, do przyjęcia, iż H. O. we wrześniu, październiku i listopadzie 1992 r., będąc zatrudniona na pół etatu w Przedsiębiorstwie (...), otrzymywała wynagrodzenie wynikające ze świadectwa pracy, tj. (...)zł. miesięcznie. Dochody te powinny zostać uwzględnione przez organ rentowy przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego. Wysokość wynagrodzenia w pozostałym spornym okresie nie została dostatecznie udowodniona.

Sąd zważył, co następuje:

Jak stanowi art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz.1270 ze zm.), kapitał początkowy jest obliczany dla każdego ubezpieczonego urodzonego po 31.12.1948 r. a przed 01.01.1999 r., opłacającego składkę na ubezpieczenia społeczne lub za którego składkę tę opłacał

płatnik składek. Stanowi on rodzaj rozliczenia z systemem ubezpieczeń społecznych obowiązującym przed 1999 r. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 01.01.1999 r. Stosownie do art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Do podstawy wymiaru świadczenia przyjmuje się zatem składniki wynagrodzenia (przychód, dochód), które w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących we wskazanym przez wnioskodawcę okresie, podlegały składce na ubezpieczenia społeczne. Nie uwzględnia się natomiast składników wynagrodzenia wyłączonych z tego obowiązku.

W odniesieniu do okoliczności spornych w niniejszej sprawie - wysokości wynagrodzenia wnioskodawczyni osiąganego w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) należy wyeksponować, że stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, a określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem. W przypadku braku dowodów, co do wysokości otrzymywanego wynagrodzenia zasadniczego można przyjąć do wyliczenia wysokości świadczenia najniższe wynagrodzenie w czasie, którego dotyczy żądanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04 lipca 2007 r., I UK 36/07) i tak uczynił to organ rentowy. Należy podkreślić również, że wysokość świadczenia emerytalnego zależy od wysokości ustalonej podstawy wymiaru świadczenia i pozostaje w związku z wysokością uzyskiwanych niegdyś dochodów, dlatego do jego wyliczenia nieodzownym jest ustalenie rzeczywistych zarobków, jako decydujących o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenie społeczne.

Zaakcentowania wymaga, iż w postępowaniach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych organ rentowy, ani sąd nie są obowiązani do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo - płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 1997 r., II UKN 418/97). W związku z tym to na ubezpieczonym ciąży ciężar dowodzenia i udokumentowania podnoszonych twierdzeń. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki, wnioskodawczyni powinna udowodnić, że w spornym okresie uzyskiwała wynagrodzenie w określonej wysokości oraz to, że od wynagrodzenia tego była odprowadzana składka.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Nie ma jednak podstaw do uznania, aby przepisy regulujące postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym miały zastosowanie w postępowaniu sądowym, które regulowane jest przepisami kodeksu postępowania cywilnego. Ewentualne ograniczenia dowodowe mogą wynikać jedynie z tych przepisów. Przepisy regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477 i nast. k.p.c.) nie zawierają zaś dodatkowych ograniczeń w stosunku do przepisów ogólnych regulujących postępowanie dowodowe (art. 235-309 k.p.c.). Przeciwnie, stosownie do treści art. 473 k.p.c. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron.

W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być zatem udowadniane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w § 22 rozporządzenia dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 02 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239). Pomimo braku wskazanych powyżej ograniczeń dowodowych w postępowaniu sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych nie można wysokości zarobków stanowiących podstawę do wyliczenia składek na ubezpieczenie społeczne ustalać w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniach. Przy obliczaniu wysokości podstawy świadczenia, zgodnie z przepisami ustawy o rentach i emeryturach z FUS, bierze się pod uwagę dokładnie ustaloną wartość - wysokość

uzyskiwanego wynagrodzenia w określonym czasie. Zgodnie zaś ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 9 stycznia 1998 r., II UKN 440/97 (OSNP 1998/22/667) zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Zgodnie z trafnym poglądem wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 20 czerwca 2007 r., III AUa 482/07 (OSA 2009/1/1) przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny.

Postępowanie dowodowe pozwoliło na uwzględnienie do obliczenia wartości kapitału początkowego H. O. jedynie wynagrodzenia wynikającego ze świadectwa pracy – za okres ostatnich trzech miesięcy zatrudnienia.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w punkcie 1, a pozostałe żądania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. podlegały oddaleniu (pkt 2).